

Tämä sivu on konekäännetty [Linkki]. Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonmukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [Linkki].

Päätös komission puheenjohtajan ja lääkeyhtiön toimitusjohtajan välillä covid-19-rokotteen ostamisesta vaihdettujen tekstiviestien julkisesta saatavuudesta (asia 1316/2021/MIG)

Päätös

Kanteluasia 1316/2021/MIG - **Tutkittavaksi otetut kantelut, pvm** 16/09/2021 - **Suositus** 26/01/2022 - **Päätökset, pvm** 12/07/2022 - **Toimielin, jota kantelu koskee** Euroopan komissio (Hallinnollinen epäkohta) |

Asia koski komission puheenjohtajan ja lääkeyhtiön toimitusjohtajan välistä pyyntöä saada tutustua covid-19-rokotteiden ostoa koskeviin tekstiviesteihin. Kantelija viittasi New York Timesin artikkeliin, jossa viitattiin tällaisiin tekstiviesteihin. Komissio sanoi, ettei se pidä tekstiviestejä hallussaan.

Oikeusasiamiehen tutkimus osoitti, että komissio oli pyytänyt komission puheenjohtajan kabinettia (kabinettia) etsimään ainoastaan asiakirjoja, jotka täyttävät komission kirjaamiskriteerit. Koska komissio ei rekisteröi tekstiviestejä, haku ei tuottanut tuloksia. Näin ollen komissio ei ollut pyrkinyt tunnistamaan tekstiviestejä, jotka olivat laajempia kuin sen tietueiden hallintajärjestelmään kirjatut viestit, eikä se näin ollen ollut edes arvioinut tällaisten tekstiviestien luovuttamista.

Oikeusasiamies katsoi, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Hän suositteli, että komissio pyytäisi komission puheenjohtajan kabinettia etsimään uudelleen tekstiviestejä ja tekisi selväksi, että haku ei saisi rajoittua asiakirjoihin, jotka täyttävät sen kirjaamiskriteerit. Jos tekstiviestejä tunnistetaan, komission olisi arvioitava, voidaanko kantelijalle antaa mahdollisuus tutustua niihin EU:n lainsäädännön mukaisesti.

Vastauksessaan komissio ei ilmoittanut oikeusasiamiehelle, oliko se tehnyt tämän rekisteröimättömien tekstiviestien haun. Komissio ei ole perustellut sitä, miksi se ei ole tehnyt tällaista etsintää.

Tätä taustaa vasten oikeusasiamies vahvisti havaintonsa hallinnollisesta epäkohdasta.

Tausta

1. Huhtikuussa 2021 New York Times raportoi [1] , että komission puheenjohtaja ja lääkeyhtiön toimitusjohtaja olivat vaihtaneet tekstiviestejä ja covid-19-rokotteiden hankintaan liittyviä puheluita.

2. EU:n hankinnat ovat EU:n hyvin säänneltyjä aloja, joihin liittyy usein suuria määriä julkisia varoja [2] . Yleisesti ottaen avoimuus on tällä alalla korkealla tasolla.

3. Toukokuussa 2021 kantelija, toimittaja, pyysi komissiota saattamaan yleisön tutustuttavaksi tekstiviesteihin ja muihin asiakirjoihin, jotka liittyivät kyseisessä artiklassa mainittua hankintaa koskevaan vaihtoon.

4. Komissio katsoi, että kolme asiakirjaa kuului kantelijan pyynnön soveltamisalaan, johon se antoi laajan tutustumisoikeuden. Komissio ei kuitenkaan yksilöinyt tekstiviestejä.

5. Kantelija pyysi komissiota tarkistamaan päätöstään (ns. vahvistavalla hakemuksella) ja kyseenalaisti, ettei tekstiviestejä ollut tunnistettu.

6. Heinäkuussa 2021 komissio vastasi kantelijalle ja toisti, ettei sillä ole muita asiakirjoja.

7. Tyytymätön kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen, joka aloitti tutkimuksen kantelijan huolesta siitä, että komissio ei ollut tunnistanut ja paljastanut tekstiviestejä, joihin hän halusi tutustua.

8. Tutkimuksen aikana oikeusasiamiehen tutkintaryhmä tapasi komission edustajia saadakseen lisätietoja tapauksesta. Tätä kokousta koskeva kertomus [4] jaettiin kantelijan kanssa, joka esitti huomautuksensa. Oikeusasiamiehen tutkintaryhmä tarkasteli myös asiakirjoja, joissa selvitettiin, miten komissio oli käsitellyt yleisön tutustumispyyntöä.

9. **Tutkimus** osoitti, että käsitellessään yleisön oikeutta tutustua asiakirjoihin koskevaa pyyntöä komissio ei ollut hakenut pyydettyjä tekstiviestejä kattavasti, vaan se oli rajoittanut hakunsa *rekisteröityihin* tekstiviesteihin. Tutkimus osoitti myös, että komission käytäntönä on käytännössä olla rekisteröimättä tekstiviestejä. Näin ollen tapa, jolla komissio käsiteli pyyntöä, oli selvästi riittämätön. Komissio ei tarkistanut, oliko sillä todella tekstiviestejä. Huolimatta uutisraportista, jonka mukaan tällaisia viestejä on olemassa, komissio rajoitti hakunsa *rekisteröityihin* viesteihin, jotka sen rekisteröintipolitiikka huomioon ottaen sen on täytynyt tietää, johtaisi siihen, että tekstiviestejä ei olisi.

10. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies katsoi, että pyynnön käsittelyssä oli hallinnollisia epäkohtia, ja antoi komissiolle suosituksen tämän hallinnollisen epäkohdan korjaamiseksi [5] .

Oikeusasiamiehen suositus

11. Oikeusasiamies antoi komissiolle seuraavan **suosituksen** [6] :

Komission olisi pyydettävä puheenjohtajan kabinettia etsimään uudelleen asiaankuuluvia tekstiviestejä ja tehtävä selväksi, että haku ei saisi rajoittua vain rekisteröityihin asiakirjoihin tai asiakirjoihin, jotka täyttävät sen kirjaamiskriteerit.

Jos ilmoitetut tekstiviestit ovat olemassa ja tunnistettavissa, komission olisi arvioitava, voidaanko ne saada yleisön tutustuttavaksi asetuksen (EY) N:o 1049/2001 mukaisesti.

12. Vastauksessaan komissio ei ilmoittanut oikeusasiamiehelle, oliko se suorittanut suosittelunsa haun. Komissio hyväksyi sen, että tekstiviestit ovat asetuksessa 1049/2001 tarkoitettuja asiakirjoja. Komissio totesi kuitenkin noudattaneensa pyyntöä käsitellessään vakiintunutta käytäntöään, jonka mukaan se hakee *ainoastaan* rekisteröityjä asiakirjoja (eli asiakirjoja, jotka täyttävät sen kirjauskriteerit).

13. Kantelija huomautti komission vastauksesta esittämässään huomautuksessa, että oli vielä epäselvää, oliko kyseisiä tekstiviestejä (vielä) olemassa.

Oikeusasiamiehen arvio suosituksen antamisen jälkeen

14. Komission olisi käsiteltävä asiakirjoihin tutustumista koskevat pyynnöt lain eli asetuksen (EY) N:o 1049/2001 ja hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti. Komission on pyrittävä olemaan reagoiva, tuleva ja kansalaisystävällinen.

15. Tässä tapauksessa ei ole kyse yleisestä kysymyksestä siitä, pitäisikö tekstiviestit rekisteröidä vai ei. Kysymys EU:n toimielinten tekstin ja pikaviestien rekisteröinnistä on **oikeusasiamiehen strategisen aloitteen SI/4/2021 [7]** aiheena. Oikeusasiamiestä kannustetaan siihen, että komissio on vastauksessaan tähän tutkimukseen ilmoittanut aikovansa antaa **lisäohjeita nykyaikaisista viestintävälineistä, kuten tekstistä ja pikaviesteistä** . Oikeusasiamies luottaa siihen, että komissio hyödyntää hänen strategisen aloitteensa hyviä käytäntöjä koskevia suuntaviivoja.

16. Käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse siitä, miten komissio on käsitellyt pyyntöä saada tutustua asiakirjoihin.

17. Ei ole epäilystäkään siitä, että **asetuksen 1049/2001 mukaan tekstiviestejä (joiden sisältö liittyy toimielimen vastuualueeseen kuuluiin politiikkoihin, toimintoihin ja päätöksiin) pidetään EU:n asiakirjoina** . Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että komissio on nyt tunnustanut tämän vastauksessaan hänen suositukseensa [8] .

18. Tästä huolimatta komissio jättää käytännössä tekstiviestit asetuksen (EY) N:o 1049/2001 soveltamisalan ulkopuolelle.

19. Kuten oikeusasiamies totesi suosituksessaan, tekstiviestien kirjaaminen asianomaisen toimielimen asiakirjahallintojärjestelmään ei ole oikeudellisesti merkityksellinen asetuksen 1049/2001 mukaisen ”asiakirjan” määritelmän kannalta.

20. Tässä tapauksessa hyvämaineisesta sanomalehdestä kävi ilmi, että komission puheenjohtaja oli vaihtanut tekstiviestejä covid-19-rokotteiden hankinnasta, ”joka liittyy toimielimen vastuualueeseen kuuluviin politiikkoihin, toimiin ja päätöksiin” [9] . Näiden tekstiviestien on täytynyt olla komission hallussa jo jonkin aikaa [10] .

21. Tästä huolimatta, vuosi oikeusasiamiehen suosituksen antamisen jälkeen ja sen jälkeen, komissio ei ole vieläkaan esittänyt mitään syytä, joka estäisi sitä tekemästä täydellistä hakua tekstiviesteistä.

22. Tätä taustaa vasten oikeusasiamies pitää kiinni hallinnollisista epäkohdista.

Johtopäätös

Tutkimuksen perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä:

Komission olisi pitänyt etsiä pyydetty asiakirjat, myös ne, joita ei ole rekisteröity. Komission laiminlyönti on hallinnollinen epäkohta.

Tästä päätöksestä ilmoitetaan kantelijalle ja komissiolle .

Emily O'Reilly

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg 12.7.2022

[1] Saatavilla osoitteessa:

<https://www.nytimes.com/2021/04/28/world/europe/european-union-pfizer-von-der-leyen-coronavirus-vaccine.html>
[Linkki]. Esimerkiksi artikkelissa sanottiin:

”Kuukauden ajan von der Leyen oli vaihtanut tekstejä ja puheluja (...) pääjohtajan kanssa (...). Ja

kun he puhuivat, tuli selväksi kaksi asiaa: ”[yrityksellä]” voi olla enemmän annoksia, jotka se voisi tarjota blokille – paljon enemmän. Ja Euroopan unioni olisi innoissaan saadessaan niitä. Tällä henkilökohtaisella diplomatialla oli suuri merkitys tällä viikolla viimeisteltävässä sopimuksessa, jossa Euroopan unioni lukitsee 1,8 miljardia annosta (...).”

[2] <https://ted.europa.eu/TED/search/canReport.do> [Linkki]

[3] Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annetun asetuksen 1049/2001 mukaan:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1049&from=EN> [Linkki].

Pääsyypyyntö tehtiin AskTheEU.org:n kautta, ja se on saatavilla osoitteessa

https://www.asktheeu.org/en/request/exchange_between_president_von_d [Linkki].

[4] Kokousraportti on saatavilla osoitteessa:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/doc/inspection-report/en/150175> [Linkki].

[5] Tämä tutkimus ei koskenut komission politiikkaa sen suhteen, mitä asiakirjoja, mukaan lukien tekstiviestit, olisi rekisteröitävä vai ei. Tutkimus koskee sitä, miten komissio käsitteli asiakirjoihin tutustumista koskevaa pyyntöä, jonka avulla se voi helposti tarkistaa, onko se hallussaan vai ei.

[6] Suosituksen koko teksti on saatavilla osoitteessa:

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/recommendation/en/151678> [Linkki].

[7] <https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/59322> [Linkki].

[8] Komissio oli aiemmin todennut toisin vastauksessaan parlamentin kysymykseen

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/P-9-2021-005139-ASW_EN.html [Linkki].

[9] Ks. asetuksen 1049/2001 3 artiklan a alakohta.

[10] Ks. asetuksen 1049/2001 2 artiklan 3 kohta.